

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ
В ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ»**

Ступінь освіти	магістр
Освітня програма	Право
Тривалість викладання	2 семестр
Заняття (на тиждень):	2026-2027 н.р.
Лекції:	2 години
Семінарські заняття:	1 година
Мова викладання	українська

Кафедра, що викладає

Публічного права

Викладач:

Фоменко Андрій Євгенович

Доктор юридичних наук, професор

Персональні сторінка:

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=mxPQpGsAAAAJ&hl=uk>

E-mail:

FomenkoA@nmu.one

1. Анотація до курсу

Дисципліна «Правове регулювання протидії злочинам в економічній сфері» є досить нова. Економічна безпека існує як на загальнодержавному рівні, так і на рівні регіонів, на рівні окремих суб'єктів господарювання. Забезпечення економічної безпеки держави передбачає формування економічної політики, інституційних перетворень і необхідних механізмів, що усувають або пом'якшують вплив факторів, що підривають стійкість національної економіки. Все це має здійснюватися за допомогою прийняття комплексу організаційно-правових, соціально-економічних заходів, що реалізуються на основі якісних індикаторів і кількісних показників, включаючи макроекономічні, демографічні, зовнішньоекономічні та ін. Саме ці положення говорять про високий рівень актуальності вивчені вищевказаного предмету та його обов'язкового практичного застосування.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти відповідних дисциплінарних компетентностей, що в свою чергу впливають на формування професійних компетентностей з організації діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, зокрема здатність здійснювати професійну діяльність і приймати обґрунтовані рішення, керуючись засадами соціальної відповідальності, правових та етичних норм, а також використовувати у професійній сфері знання положень нормативно-правових документів, що забезпечують протидію злочинам в економічній сфері.

Завдання курсу:

- навчити здобувачів вищої освіти орієнтуватися в питаннях виконання рішень щодо забезпечення економічної безпеки;
- навчити визначити зміст та склад економічних правопорушень;
- навчити здобувачів вищої освіти здійснювати професійну діяльність і приймати обґрунтовані рішення, керуючись засадами соціальної відповідальності, правових та етичних норм;
- навчити здобувачів вищої освіти використовувати в професійній сфері знання положень нормативно-правових документів, що забезпечують протидію злочинам в економічній сфері;
- організувати процес самостійної практичної роботи зі складання процесуальних документів та встановлювати їх зміст.

3. Результати навчання

Здобувач вищої освіти в результаті вивчення дисципліни отримає наступні знання, уміння та навички:

- знати понятійно-категоріальний апарат правового регулювання діяльністю правоохоронних органів у сфері протидії злочинності;
- знати специфіку правового регулювання протидії злочинам у певних сферах економіки;
- знати світовий досвід протидії злочинам у сфері економіки;
- знати концепції і напрями вдосконалення правового регулювання й організації діяльності правоохоронних органів щодо протидії злочинам у сфері економіки;
- знати теоретико-методологічні засади правового регулювання (функції, методи, принципи) та закономірності протидії злочинам у сфері економіки;
- знати законодавчу та нормативно-правову базу діяльності правоохоронних органів щодо протидії злочинам у сфері економіки.

- знати юридичні норми для подальшого вдосконалення законодавства України, що врегульовує питання відповідальності за протиправні діяння економічного характеру;
- знати види злочинів проти власності, у сфері господарської діяльності, у кредитно-фінансовій сфері та корупційних злочинів;
- знати організацію роботи правоохоронних органів щодо протидії злочинам у сфері економіки;
- знати заходи правового впливу у разі виявлення факту вчинення економічного правопорушення, яке порушує інтереси фізичної або юридичної особи;
- відтворювати основні поняття та категорії організації діяльності правоохоронних органів щодо протидії злочинам у сфері економіки;
- узагальнювати вітчизняний та світовий досвід протидії злочинам у сфері економіки;
- застосовувати загальні та спеціальні алгоритми аналізу і оцінювання діяльності щодо протидії економічним злочинам;
- надавати кваліфіковані правові консультації, роз'яснення та інші види правової допомоги щодо захисту порушених прав унаслідок вчинення правопорушень у сфері економіки;
- визначати основні проблеми у протидії економічним правопорушенням, корупції та організованій злочинності і формулювати пропозиції щодо їх розв'язання;
- кваліфіковано оцінювати своєчасність та ефективність вжитих державою заходів правового характеру з метою протидії економічним злочинам та протидії іншими видам правопорушень у сфері економіки;
- аналізувати і коментувати нормативно-правові акти, що регулюють питання протидії злочинам у сфері економіки;
- вичерпно, логічно і творчо викладати інформацію в усній і письмовій формі, ґрунтовно висловлюватись та дискутувати, використовуючи набуті дисциплінарні компетентності з правового регулювання протидії злочинам у сфері економіки.

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять	
ЛЕКЦІЇ	
1. Загальні положення про кримінальну відповідальність та проблеми протидії злочинам в економічній сфері.	
1.1.	Поняття Кримінальної відповідальності.
1.2.	Економічні злочини як різновид злочинів.
1.3.	Поділ злочинів у економічній сфері.
2. Протидія злочинам проти власності.	
2.1.	Поняття та система злочинів проти власності.

Види та тематика навчальних занять
2.2. Родове поняття викрадення майна. Значення цього питання для кваліфікації
2.3. Загальна характеристика злочинів проти власності.
2.4. Поняття крадіжки, її відмінність від грабежу, шахрайства.
2.5. Поняття грабежу його відмінність від розбою.
2.6. Поняття розбою, його необхідні та кваліфікуючі ознаки.
2.7. Поняття шахрайства, його необхідні та кваліфікуючі ознаки.
2.8. Поняття вимагання та його відмінність від розбою. Способи скоєння цього
2.9. Інші злочини проти власності.
3. Протидія злочинам у сфері підприємництва, конкурентних відносин та іншої діяльності господарюючих суб'єктів.
3.1. Поняття підприємницької діяльності та її ознаки
3.2. Кваліфікація виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів ст. 199 КК).3.
3.3. Відповідальність за порушення правил здачі дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння
3.4. Кваліфікація контрабанди (ст. 201 КК).
3.5. Фіктивне підприємництво
3.6. Кваліфікація протидії законній господарській діяльності (ст. 206 КК).
3.7. Кваліфікація випуску або реалізації недоброякісної продукції (ст. 227 КК).
4. Протидія злочинам у сфері використання фінансових ресурсів та обігу цінних паперів.
4.1. Загальні положення про правопорушення, які посягають на інтереси споживачів
4.2. Злочини у сфері використання фінансових ресурсів та обігу цінних паперів. Шахрайство з фінансовими ресурсами
4.3. Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності
4.4. Порушення порядку випуску (емісії) та обігу цінних паперів
4.5. Виготовлення, збут та використання підроблених недержавних цінних паперів
4.6. Про способи вчинення злочинів з використанням цінних паперів
5. Протидія злочинам у сфері кредитно-фінансової, банківської і бюджетної систем України.
5.1. Загальна характеристика правопорушень у кредитно-фінансовій сфері.
5.2. Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківським рахунків.

Види та тематика навчальних занять
5.3. Ухилення від сплати податків і зборів.
5.4. Незаконне виготовлення, підроблення, використання або збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених марок акцизного податку чи контрольних марок .
6. Протидія злочинам у сфері приватизації державного та комунального майна.
6.1. Поняття приватизації та її суб'єкти.
6.2. Види правопорушень, котрі посягають на порядок приватизації державного і комунального майна.
6.3. Незаконні дії щодо приватизаційних паперів.
7. Основні напрямки протидії корупційним злочинам у сфері економіки.
7.1. Поняття та класифікація корупційних злочинів у сфері економіки
7.2. Законодавче регулювання в Україні
7.3. Інституційна система протидії (НАБУ, НАЗК, САП тощо)
7.4. Статистика за 2021–2024 роки
7.5. Судова практика в Україні
7.6. Міжнародний досвід та порівняння з ЄС
7.7. Практичні приклади та гучні справи
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
1. Загальні положення про кримінальну відповідальність та проблеми протидії злочинам в економічній сфері.
2. Протидія злочинам проти власності.
3. Протидія злочинам у сфері підприємництва, конкурентних відносин та іншої діяльності господарюючих суб'єктів.
4. Протидія злочинам у сфері використання фінансових ресурсів та обігу цінних паперів.
5. Протидія злочинам у сфері кредитно-фінансової, банківської і бюджетної систем України.
6. Протидія злочинам у сфері приватизації державного та комунального майна.
7. Основні напрямки протидії корупційним злочинам у сфері економіки.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Спеціально обладнана проєктором аудиторія 10/307 або 10/310 для проведення лекційних та семінарських занять.

Для навчання необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Здобувач вищої освіти повинен мати активований акаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Office 365 та бути

zareestrovanim u SUDN «Moodle» na distancijnij kurs z navchal'noj disciplini «Pravove reguluvannja protidiji zločinam v ekonomičnij sferi».

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної й індивідуальної робіт складатиме не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні	
40	60	30	100

Теоретична частина оцінюється за результатами здачі 4 контрольних тестових робіт, кожна з яких містить тестові закриті запитання: вірна відповідь кожного оцінюється в 1 бал, максимальна кількість 10 балів, загалом за 4 контрольні – максимум 40 балів.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи

Оцінювання з курсу навчальної дисципліни «Правове регулювання протидії злочинам в економічній сфері» здійснюється з урахуванням розподілу отриманих балів за відповідний вид навчальної діяльності здобувача вищої освіти:

- поточне тестування за кожною темою;
- опитування;
- виконання самостійної роботи;
- виконання контрольних завдань.

Опитування – це метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Опитування з навчальної дисципліни «Правове регулювання протидії злочинам в економічній сфері» здійснюється за кожною темою.

Самостійна робота здобувача вищої освіти (СРС) є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять

час. Самостійною роботою здобувача вищої освіти в межах вивчення навчальної дисципліни «Правове регулювання протидії злочинам в економічній сфері» є підготовка індивідуального завдання.

Індивідуальні завдання здобувача вищої освіти можуть полягати у підготовці есе, рефератів, презентацій, в аналізі практичних ситуацій, підготовці реферативних матеріалів із фахових публікацій, проведенні власних досліджень і апробація їх на конференціях, участь в олімпіадах тощо. Індивідуальні завдання сприяють більш поглибленому вивченню здобувачем вищої освіти теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань, підвищення рівня підготовки і розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальне завдання оцінюється експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою. Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти.

Максимальна кількість балів з курсу навчальної дисципліни складає 100 балів.

Загальна оцінка з навчальної дисципліни «Правове регулювання протидії злочинам в економічній сфері» визначається за накопичувальною системою, тобто сума всіх балів, отриманих за виконання певного виду робіт здобувача вищої освіти.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка» (http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf).

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувача має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Здобувачам вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Семінарські заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність або в період епідемій) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за графіком, за погодженням з викладачем.

7.6. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Правове регулювання протидії злочинам в економічній сфері».

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Конституція України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
3. Кримінально-процесуальний кодекс: Закон України від 12.04.2012 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

4. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. URL : [http:// zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws](http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws).
5. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>.
6. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07.06.1996 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80>.
7. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>.
8. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>.
9. Рішення Конституційного Суду України від 10.11.2011 р. № 15-рп/2011 у справі № 1-26/2011. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-11>.
10. Сервер Верховної Ради України. URL : <http://www.rada.gov.ua>.
11. Офіційний сайт Верховної ради України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua>.
12. Президент України. Офіційний веб-портал. URL : <http://www.president.gov.ua>.
13. Урядовий портал. URL : <http://www.knu.gov.ua>.
14. Кабінет Міністрів України. Офіційний веб-портал. URL : <http://www.kmu.gov.ua>.
15. Александров Ю. В., Дудуров О. О., Клименко В. А. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник (3-тє вид., перероб. та доп.). К. : Атіка, 2009. 221с.
16. Андрушко П. П. Кримінальна відповідальність за порушення порядку здійснення господарської діяльності. К. : Юрінком Інтер, 2007. 288 с.
17. Бабенко А. М., Бусол О. Ю., Костенко О. М. та ін. Кримінологія: підручник (2-ге вид., перероб. та доп.). Харків : Право, 2018. 416 с.
18. Баулін Ю. В., Борисов В. І., Тютюгін В. І. та ін. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник (4-те вид., перероб. і доп.). Харків : Право, 2010. 454 с.
19. Берзін П. С. Незаконне використання засобів індивідуалізації учасників господарського обороту, товарів та послуг: аналіз складів злочину, передбаченого ст. 229 КК України: монографія. Київ, 2005. 316 с.
20. Бойко А. М. Теорія детермінації економічної злочинності в Україні в умовах переходу до ринкової економіки: автореф. дис... д-ра юрид. наук. Харків: Б. в., 2009. 40 с.
21. Костенко О. М. Концепція протидії корупційній злочинності в Україні потребує нових підходів: основні тези. Публічне право. 2016. № 2 (22). С. 143-151.
22. Шемякін О. В. Протидія і запобігання корупційним злочинам у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2013. 19 с.